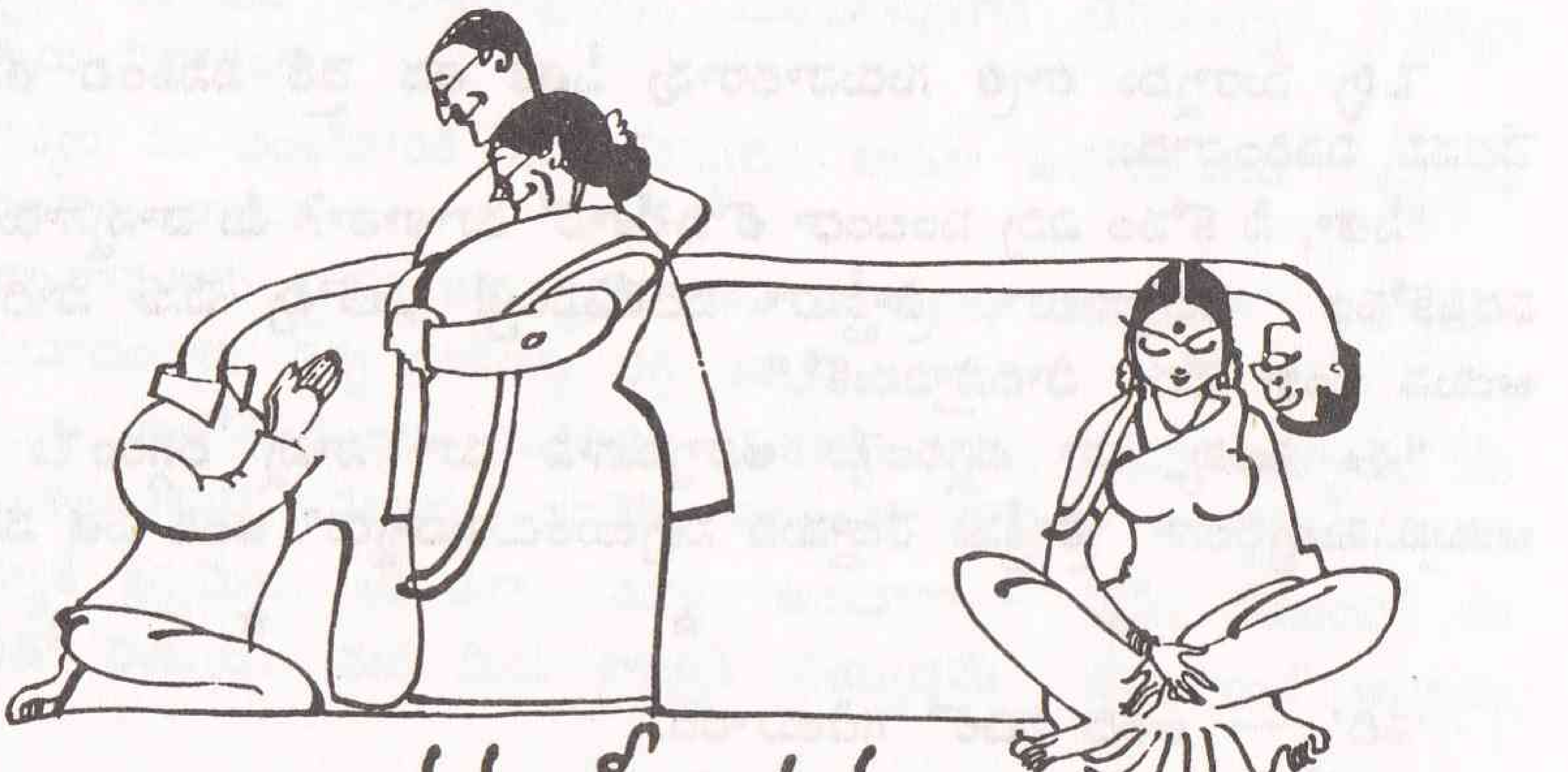

వరలక్ష్మీవ్రతం

ఇరుగుపొరుగులను ప్రేమించడం మధ్యఇంట్లో కాపురం ఉన్నవారి విద్యుక్త ధర్మం. పెద్దల మాటల పట్ల గురి, గౌరవం ఉన్న విశ్వేశ్వరరావు పొరుగింట కొత్తగా దిగిన సూర్యనారాయణగారి సుపుత్రి గాయత్రిని ప్రేమించాడు. ఆమె మేడ మీద గది కేటాయించుకుందని తెలియగానే, విశ్వేశ్వర్రావు పిన్నికి, బాబాయికి నచ్చచెప్పి బ్రతిమాలి తనూ తమ మేడ మీద గదిలోకి మారాడు.

పొరుగింటి పంచకల్యాణి ఆ మర్నాటికే పైనుంచి కాంపు ఎత్తేసి కింది గదిలోకి మారిపోయింది. చదువు మానేసిన గాయత్రికి ఉజ్జీగా తనూ తన గదులు మార్చడంకోసం తలనొప్పి, జ్వరం, కుడిచేయి కొద్దిగా తెగుట, కాలి బొటనవ్రేలికి దెబ్బతగులుట మొదలైన కారణాలు వర్ణించి, విశ్వం ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టడం కూడా జరిగింది. అహర్నిశలూ గాయత్రి జపించినా ఫలితం లేకపోయింది.

గాయత్రి ఇంటికి వస్తుంది. పిన్నితో కబుర్లాడుతుంది. తన భోగట్టా శ్రద్ధగానే వింటున్నట్టు కనబడుతుంది. అయినా తను కిటికీలోంచి చూచినపుడు, తిరస్కారభావం కనబడేది ఆమె మొహంలో. ఒక్కొక్కసారి తనని చూసి నవ్వుతున్నట్టు కనిపించింది. పిన్ని దగ్గర హేళనగా మాట్లాడినట్లు అనిపించింది.

ఒకానొక ముహూర్తాన తన ఊహలు నిజమేనని నిర్ధారణగా తోచింది విశ్వేశ్వర్రావుకి. ఉత్తర క్షణాన "ఈ పిల్లనెలాగైనా పెళ్లాడుతాను" అని ఒట్టు పెట్టుకున్నాడు.

అయినా గాయత్రి ప్రసన్నం కాలేదు.

☆ ☆ ☆

శ్రీరామపఠన మందిరంలో కూచుని పత్రిక వంక దీక్షగా చూస్తున్న విశ్వేశ్వర్రావు ప్రక్కనే ఒక జోగినాథం చేరాడు. అతను కూడా పత్రికలోకి తొంగి తొంగి చూసి చదువుతున్నాడు. ఆ పేజీ అయిపోయింది. ప్రక్క పేజీ చూడాలి. ఎంతసేపటికీ

విశ్వం పేజీ తిప్పడాయె. జోగినాథం చొరవ చేసి పేజీ తిప్పాడు. విశ్వం విసుక్కోలేదు; 'మేనర్స్ లేవా' అని కసరలేదు.

జోగినాథానికి కుతూహలం కలిగింది. పేపరు లాక్కుంటున్నా కసిరికొట్టకపోవడానికి కారణం ఏమిటా అనిపించింది. అంత విరక్తి దేనికా అనిపించింది.

"ఏమిటోయ్ విసినాథం, అలా ఉన్నావూ?" అన్నాడు.

అసలు సిసలు సినిమా హీరోలా అతి మెల్లిగా తల ఎత్తి కుడివైపుకి తిప్పి బాధగా చూశాడు విశ్వం.

"ఆర్చేవాడివా తీర్చేవాడివా?" అన్నాడు విసుగ్గా.

"ఆరుస్తాను, తీరుస్తాను. నీకొచ్చిన కష్టం చెప్పవోయ్" అన్నాడు జోగినాథం.

"అయితే చెబుతా పట్టు. ఏమాత్రం సాయం చేస్తావో."

"పూజా పునస్కారాలు లేక బూజుపట్టి ఉన్నాను గానీ, నైవేద్యం పెట్టు మరి, నా మహిమ చూపిస్తాను" అన్నాడు జోగినాథం హుషారుగా.

ఉదయం తొమ్మిది వేశారు. విశ్వం ఒక్క క్షణం ఆలోచించి జ్వరం వచ్చిందని సెలవుచీటీ రాసి, ఆఫీసుకి పంపేశాడు. తరవాత జోగినాథాన్ని వెంటబెట్టుకొని, నైవేద్యం పెట్టడానికి బయల్దేరాడు.

☆ ☆ ☆

ఫలాహారాల అనంతరం, ఆత్మకథను నివేదించాడు విశ్వం.

"పంతులూ – 'గాయత్రీ' జపం ఏం పనిచెయ్యదు. నువ్వు రేపట్నుంచే సూర్య నమస్కారాలు ప్రారంభించాలి" అని తూచి తూచి సలహా చెప్పాడు జోగినాథం.

విశ్వం చప్పగా నవ్వాడు.

"అయినా కాకపోయినా సూర్యనారాయణ గారు నిన్ననే చెన్నపట్టణం వెళ్లారు. పదిహేను రోజుల వరకు రారట."

జోగినాథం ఊహలకు బ్రేకు పడింది. ఇంకో సిగరెట్ ముట్టించాడు. "మీ గాయత్రి అమ్మగారి పేరేమిటో తెలుసా?"

"వరలక్ష్మమ్మగారు."

"రైటో. శ్రావణమాసం సగం గడిచిపోయింది. పోతే పోయిందిలే కాని నువ్వు రేపటినించీ వరలక్ష్మీవ్రతం చెయ్యి. మీ మామగారు రాగానే సూర్యనమస్కారాలు ప్రారంభించు. ఆ పైన నేచెప్పిన రోజున ఉద్యాపన చేసుకుందువు గాని" అన్నాడు జోగినాథం ధీమాగా.

'సరే' అన్నాడు విశ్వం నీరసంగా.

"మరేం భయం లేదు, భక్తిప్రపత్తులతో వ్రతం ఆరంభించి ఆవిడ వాత్సల్యాన్ని సంపాదించు. ప్రసన్నురాలుగా చేసుకో" అని జోగినాథం విశ్వానికి వరలక్ష్మీవ్రతం విధానం ఉపదేశించి, ఇంకో సిగరెట్టు పుచ్చుకున్నాడు.

"పెద్దలను ఖాతరు చేయకుండా ముఖాముఖిని ప్రేమించి పెళ్లాడబోయిన ఆసాములు ఆట్టేమంది నెగ్గుకొచ్చినట్టు గాథలలో కనబడదు. ధక్కా ముక్కీలు

బోలెడు తిన్నవాణ్ణి, నేనూ ఎరగను. అందుకని 'అన్యథా శరణం నాస్తి' అని నమ్మి మరీ వ్రతంచెయ్యి" అని హెచ్చరించి, మిగతా సిగరెట్లు తీసుకున్నాడు జోగినాథం.

☆ ☆ ☆

విశ్వేశ్వరరావు గురూపదేశానుసారం, మర్నాడు సూర్యోదయాత్పూర్వమే నిద్ర లేచాడు. ప్రకృతి తెల్లగా, చల్లగా, చక్కగా కనబడింది. "ఓహో! పొద్దున్నే లేస్తే ప్రకృతిసౌందర్యం ఆస్వాదించవచ్చు కాబోలు" అనుకున్నాడు. వీధిలోకి వెళ్లి చూచాడు. 'గాయత్రి' గుమ్మం కడిగి పసుపు కుంకం పెడుతూంది. గాయత్రి, అభినేత్రి, సావిత్రి, రచయిత్రి, కవయిత్రి అని గబగబా అనుకున్నాడు.

కాఫీ త్రాగి సైకిలెక్కి, గోదావరి ఒడ్డున ఉన్న అంజనేయస్వామి కోవెలకు వెళ్లాడు. పూజారిగారికో నమస్కారం పెట్టి కోవెల ఆవరణలో పూలు కోసుకున్నాడు. చకచక ఇంటికి చక్కా వచ్చి పిన్నికి నాలుగు పువ్వులిచ్చి పెరట్లోకి వెళ్లాడు. వరలక్ష్మమ్మగారు పెరట్లో ఉన్న మందారం, నందివర్ధనం కోసుకుంటోంది. 'పువ్వులు కావాలా అండీ' అనేశాడు సాహసించి.

వరలక్ష్మమ్మగారు మురిసిపోయింది. పువ్వులందుకుంది. 'శీఘ్రమేవ కళ్యాణప్రాప్తి రస్తు' అని ఆశీర్వదించింది చనువుగా.

విశ్వం సిగ్గుపడిపోయాడు.

బాబాయ్ ఫక్కున నవ్వాడు. "ఏరా విశ్వం? ఏం కథ? కొంపతీసి సంధ్యావందనం కూడా చేస్తావేమిటి?" అన్నాడు.

"అక్కడికి రోజూ సంధ్య వార్చినట్లు" అన్నాడు విశ్వం సాధ్యమైనంత గట్టిగా. బాబాయిని సావిట్లోకి వెళ్లనిచ్చి పిన్నిని బ్రతిమాలుకున్నాడు, సంధ్యావందనం సంగతి దండోరా వేయించవద్దని.

"ఒరేయి, సంధ్యవారుస్తున్నట్లు తెలిస్తే కాలేజీ పిల్లలెవరూ ఎదురుకట్నం ఇచ్చినా పెళ్లాడరు సుమా" అందావిడ నవ్వుతూ.

"మరేం ఫరవాలేదు. ఇంటర్ ఫెయిలయినవాళ్లు చాలు. అసలయినా ఇపుడు పెళ్లి గొడవెందుకు?" అన్నాడు విశ్వం.

"మరే నాయినా, ఏడుమల్లెపూలవెత్తు రాజకుమారిని ఎంత చక్కనిదాన్ని వరిస్తావో చూస్తాంగా" అంది పిన్ని.

☆ ☆ ☆

భారతం, భాగవతం, రామాయణం, స్త్రీల వ్రత కథలు మొదలైన మంచిపుస్తకాలన్నీ ఎక్కడెక్కడినించో పట్టుకొచ్చి వరలక్ష్మమ్మగారికి ఇచ్చేవాడు విశ్వం. రోజూ తెల్లవారేసరికి పూలసజ్జ నిండా పువ్వులు కోసుకు వచ్చి అందించేవాడు.

శుక్రవారం నాడు విశ్వేశ్వర్రావుకి అధికార రీత్యా కాలికి పెద్ద దెబ్బ తగిలినందువల్ల ఆఫీసుకి సెలవు పెట్టవలసి వచ్చింది.

ఆనాడు వ్రతం అయినందువల్ల అతను తొలికోడితో మేలుకుని, కాకితో పడుకున్నాడు.

"ఆయన ఊళ్లో లేనందుకు, ఈ అబ్బాయి లేకపోతే వ్రతం, పేరంటం ఎంత అభాసయిపోను" అని వరలక్ష్మమ్మగారు ఉహూ ఇదైపోయి, పదే పదే ఆ ముక్క అంటూ వచ్చింది. విశ్వం మురిసిపోయి, పరుగున జోగినాథం దగ్గరకు వెళ్లి చెప్పాడు.

"భేష్, కథ దారిన పడింది. కానీ" అని వీపు తట్టాడు జోగినాథం.

☆ ☆ ☆

గాయత్రి హిందీ చదువుతోందిట.

"బుధవారం పరీక్షట బాబూ, కాస్త శ్రమనుకోక ఇవాళా రేపూ దానికి రెండు ముక్కలు చెబుదూ, నాయన్నాయన" అని ప్రాధేయపడింది. వరలక్ష్మమ్మగారు.

"ఎంత మాట? తప్పకుండా," అన్నాడు విశ్వం.

"నీకొచ్చిన ఇంతోటి పాండిత్యానికి ట్యూషనేం చెప్పగలవురా! పైగా ఆఫీసు లేదూ?" అంది పిన్ని.

"మరేం ఫరవాలేదు. రేపూ ఎల్లుండి అంపకంపాలతో ఊష్ణం ఒచ్చేస్తుందిలే" అన్నాడు విశ్వం.

మర్నాడు పదిన్నరకి ఆఫీసునుంచి కబురొచ్చింది. అర్జెంటుగా రమ్మని. అప్పటికి గాయత్రికి పాఠం చెబుతున్న హడావుడిలో జ్వరం సంగతి మర్చిపోయి విశ్వం ఆఫీసుకి వెళ్లాడు.

"ఏదీ జ్వరం?" అన్నారు ఇంజనీరుగారు, పక్కున నవ్వి. తనంటే ఆయనకీ అభిమానమని విశ్వానికి తెలుసు.

"జ్వరం కదండి, వచ్చే వేళయిందండీ. నిన్న ఆదివారం పదకొండింటికి వచ్చిందండి. మళ్లీ ఇవాళా..." అని నసిగాడు.

"అబ్బాయ్. ఇదేం కుదరదు. ఇకనుంచి నీకు రెణ్నెల్లకోసారి తప్ప జ్వరం రాకూడదు. ఐదార్నెల్లకోసారే కాలు విరగ్గొట్టుకోవాలి. నెలకోసారి చెయ్యి తెగ్గొట్టుకోవచ్చు. తలనొప్పి ఎంత జోరుగా వచ్చినా పొద్దుట పదకొండులోగా పోయి తీరాలి. పెద్ద పెద్ద ఖాయిలాలు అసలు వల్లకాదు. ఏడాదికి ఓసారి వచ్చినా పదిహేను రోజుల్లో పోవాలి" అన్నాడాయన, తల వంచుకొని ఏదో రాసుకుంటూ.

"అలాగేనండీ. ఇవాళా రేపూ మాత్రం జ్వరం రానివ్వండి" అన్నాడు విశ్వం సెలవు తీసుకుంటూ.

☆ ☆ ☆

శ్రావణమాసం, దానితో పాటు విశ్వం వరలక్ష్మీవ్రతం పూర్తికావచ్చాయి. పొరుగింటివారింట చారు ఘుమ ఘుమలాడినట్లు, పిన్ని కాచిన చారు ఘుమఘుమలాడదని విశ్వం అనేకసార్లు ఢంకా మీద దెబ్బ కొట్టినట్లు చెప్పాడు. ఓసారి కాస్త జ్వరం వచ్చినపుడు వాళ్లింట్లో చారు కావాలని పోరి తెప్పించుకుని, సేవించి, మర్నాడు అనర్గళంగా ఆ చారు రుచులను పొగిడాడు.

చెన్నపట్టణం నుంచి సూర్యనారాయణగారు వచ్చిన మర్నాడు ఉదయమే విశ్వేశ్వర్రావు సూర్యనమస్కారాలు కూడా ప్రారంభించాడు.

వీధరుగు మీద కూచుని దంతధావనం చేస్తున్న ఆ సూర్యనారాయణగారు, హఠాత్తుగా ఈ నమస్కారం చూసి హడలిపోయి లోపలికి పరుగెత్తారు.

"జానే, ఇలా రా. వాళ్లబ్బాయి నాకు దండం పెట్టాడెందుకు?" అని అడిగేశాడు, ఖచ్చితంగా.

"హయ్యో రాత! రాయిచ్చుకు కొట్టినట్లు చెప్పొచ్చారే! ఆ పిల్లాడి సంగతి మీకేం తెలుసు? ఎంత ఒద్దిక... ఎంత వినయం... ఏం వందనం... అలాంటి పిల్లాడు గర్భవాసాన పుట్టడానికి ఆ తల్లి ఏం నోచిందో!" అంటూ ఆవిడ అదే ఇదిగా చెప్పుకుపోయింది.

☆ ☆ ☆

జోగినాథం చాలా మెచ్చుకున్నాడు, విశ్వం అదృష్టానికి. "పంతులూ, కథ ముగిసినట్టే. ఇంకేం లేదు. చిన్న ఉద్యాపన ఉంది. అది కాస్తా చేస్తిమా, నీ నోము పండిందే! అయితే ఒక్క సంగతి..."

"ఫరవాలేదు. ఎంతో చెప్పు" అన్నాడు విశ్వం హుషారుగా.

"దానాదీనా తడిసి మోపెడవుతుంది కాని, పాతికలో సర్దేస్తాను."

"రైరో. ఉద్యాపన ఏమిటో చెప్పు."

జోగినాథం చెప్పాడు.

విశ్వం 'ఏడిసినట్టుం' దన్నాడు.

జోగినాథం "నీ మొహం, నీకు తెలీదు" అన్నాడు.

విశ్వం 'రైరో' అన్నాడు.

ఉద్యాపనకి శ్రావణమాసం ఆఖరి శుక్రవారం సాయంత్రం ముహూర్తం పెట్టారు. లక్ష్మీవారం సాయంకాలం విశ్వం పెరట్లో పిట్టగోడకు చేరబడి నుంచుని, పిన్నితో 'నేటి సమాజంలో సంస్కరణలు' అను విషయంపై విజ్ఞాన చర్చ జరిపాడు. వరలక్ష్మమ్మగారు తులసి మొక్కకి పూజ చేయడానికి రావడం చూసి, వరకట్నాలు ఎంత దారుణమో, కావాలనేవారు ఎంత రాక్షసులో ధాటిగా ఉపన్యసించాడు.

'ఔరా! ఏమి గొప్ప హృదయం' అని ముక్కు మీద వేలేసుకు మరీ ఆశ్చర్యపడింది వరలక్ష్మమ్మగారు. గాయత్రి ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుతోన్నదల్లా పక్కన నవ్వి ఇంట్లోకి వెళ్లిపోయింది.

"ఇంకా పోనేనా?" అనుకుని కంఠశోషకు ఉసూరుమంటూ మేడమీదికి వెళ్లిపోయాడు విశ్వం. మర్నాడు సాయంత్రం మసకసంధ్య వేళ, పిన్ని వరలక్ష్మమ్మగారింటికి వెళ్లి, తాంబూలం పుచ్చుకువచ్చింది.

వేసుకున్న పథకం అమలు జరగడానికి ఐదు నిమిషాలు కూడా వ్యవధి లేనందువల్ల విశ్వం పెరట్లోనే విహరిస్తున్నాడు.

"ఒరేయ్ విస్సీ, ఇలా రా" అంది పిన్ని వంటింట్లో పీట వేసి.

విశ్వం వెళ్లాడు.

"నామీద నీకు గౌరవం ఉంటే చెప్పినట్లు విని, వాళ్ల గాయత్రిని చేసుకో" అంది.

విశ్వం నోరు తెరచి అట్టే కొయ్యబారిపోయాడు.

"వినకపోతే నీ కర్మం. లక్షణమైన పిల్ల, బుద్ధిమంతురాలు. నేవళీకం ఉంది. అయినా, అవిడా కూడా నిన్ను చూచి ఎంతో ముచ్చట పడుతున్నారు. 'అతనికి గినా కట్నం పుచ్చుకోగూడదని పట్టింపు ఉంటే, అదేదో మరో విధాన ముట్టజెబుతాం' అని బ్రతిమాలారు. ఇష్టమైతే చెప్పు. ఆయన రాత్రి రైలుకి వెళ్లిపోతున్నారు. నువ్వు 'ఊ' అంటే మళ్లీ రాగానే పెళ్లన్నారు. అన్నట్లు, అసలు సంగతి మర్చిపోయాను. అలా ఉందిగాని, ఆ పిల్లకి నువ్వంటే పంచప్రాణాలూనూ. ఇందాకా నా ఎదుటే సిగ్గు విడిచి చెప్పింది కూడా. అలాంటి లక్ష్మి నీకు వెయ్యి జన్మలెత్తినా దొరకదు. ఊ అనరా బాబూ" అందావిడ.

కొయ్యబారిన విశ్వేశ్వర్రావు అతికష్టం మీద 'ఊ' అన్నాడు.

పిన్ని సంతోషంతో లేచి, పొరుగింటికి వెళ్లబోయింది. ఎవరో వీధి తలుపులు తట్టారు. 'వచ్చే వచ్చే!' అంటూ విశ్వం వంక చూచి అవిడే వెళ్లింది తలుపు తీయడానికి.

అంతలోనే పెరట్లో చప్పుడైంది. "కొంప మునిగింది. అయినా ఇంత లేటుగా చెబితే ఎలా? జోగినాథం ఉద్యాపన కొచ్చాడు కాబోలు" అన్నాడు విశ్వం గట్టిగానే. అంటూనే లేచి పెరట్లోకెళ్లాడు.

"అయ్యో! అయ్యో! దొంగ దొంగ" అంటూ వరలక్ష్మమ్మగారు, ఆమె భర్తా, గాయత్రీ పెరట్లోకొచ్చారు. విశ్వం చెంగున గోడ దూకి అటు వెళ్లాడు.

పారిపోతున్న ఆ దొంగ పెరటి గుమ్మం దగ్గిర రాయి తగిలి బోర్లగిలపడ్డాడు.

'త్వరగా లేచిపో' అన్నాడు విశ్వం దొంగ దగ్గరకెళ్లి. ఇంతలోనే వరలక్ష్మమ్మగారు, ఆమె భర్త వచ్చేయడంతో గుట్టు బయటపడుతుందని విశ్వం తెగించాడు. లేచి పారిపోబోతున్న జోగినాథం రెక్క పట్టుకొని ఆపాడు.

"దొంగ వెధవా! ఎక్కడికి పారిపోతావ్" అని గద్దించాడు చేతనయినంత కోపంగా.

"కనిష్టీపుల్ని పిలుస్తా ఉండు" అన్నాడు సూర్యనారాయణగారు.

విశ్వానికి పై ప్రాణం పై నించి లేచిపోయింది. "అబ్బెబ్బే! వద్దండి, మనవాడే... ఐమీన్... మనమే చిదగ్గొట్టి పంపేద్దాం. శుక్రవారం పూటా ఒక మానవుణ్ణి జైలుకు పంపటం ఎందుకు?" అన్నాడు.

"ఆ వెధవేం చేశాడో నీకు తెలుసా బాబూ? మా వరలక్ష్మికి నేను వేసిన నెక్లెసు తీస్తున్నాడు. అంతలో నేను వచ్చి అట్టే అన్నాను. ఒక్క క్షణం ఆలస్యమయితే.... ఇంకేమున్నా ఉందా!"

"అంతే లెండి పిన్నిగారు – ఐ మీన్ అత్తయ్యా... అయినా వదిలేద్దాం, పోలీసుల గోల మనకెందుకు? మనమే... నేనే తన్నేస్తా" అన్నాడు విశ్వం గంభీరంగా.

"వెధవని డొక్క వాలికట్లేసి మరీ వదులు బాబూ!" అన్నాడు సూర్యనారాయణగారు గోచీ బిగించుకుంటూ.

వ్రతం చెడ్డా ఫలితం దక్కాలి. ఇప్పుడు వ్రతం ముగిసేలోగానే ఫలం దక్కింది. జోగినాథం దొంగతనం చేయబోవడం, తను అడ్డుపడి, ఆ 'దొంగ'ను తరిమివేసి అత్తగారి మెప్పులందుకోవడం ఈ వ్రతానికి ఉద్యాపన. ఇప్పుడు గనక ఈ

ఉద్యాపనచెడితే గుట్టు రట్టు అవుతుంది. కథ బెడిసి కొడుతుంది. ఫలం నిష్ఫలం అవుతుంది.

"జోగినాథం! నన్ను క్షమించు" అని మనసారా అనుకుని, చుట్టూ వున్నవారికి అనుమానం కలగకుండా ఉండగలందులకుగాను, అంతకన్న మనసారా జోగినాథం జుట్టుపట్టుకొని వీపు బద్దలయ్యేలా బాదాడు విశ్వం. దెబ్బ దెబ్బకీ ఐదూ, పదీ, పదిహేనూ చొప్పున పరిహారం ఇచ్చుకుంటానని సాంకేతిక భాషలో చెబుతూనే వాస్తవికత ఉట్టిపడేటట్లు అభినయించడానికై జోగినాథం చెంపలు కూడా వాయగొట్టాడు.

★ ★ ★